

**Archeologienota
Grembergen (Dendermonde) –
Hamsesteenweg 5**

Natasja Reyns, Jordi Bruggeman en Vincent Smet

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

All-Archeo bvba
Laagstraat 12
9140 TEMSE

Wettelijk depot nummer
D/2017/12.807/108

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	6
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	6
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	10
2.4	Assessmentrapport	10
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	10
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	17
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	19
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	21
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	22
3	Samenvatting.....	23
4	Bibliografie	24
4.1	Websites	24
5	Bijlagen	25
5.1	Archeologische periodes	25
5.2	Plannenlijst	25
5.3	Fotolijst.....	25

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2017D338

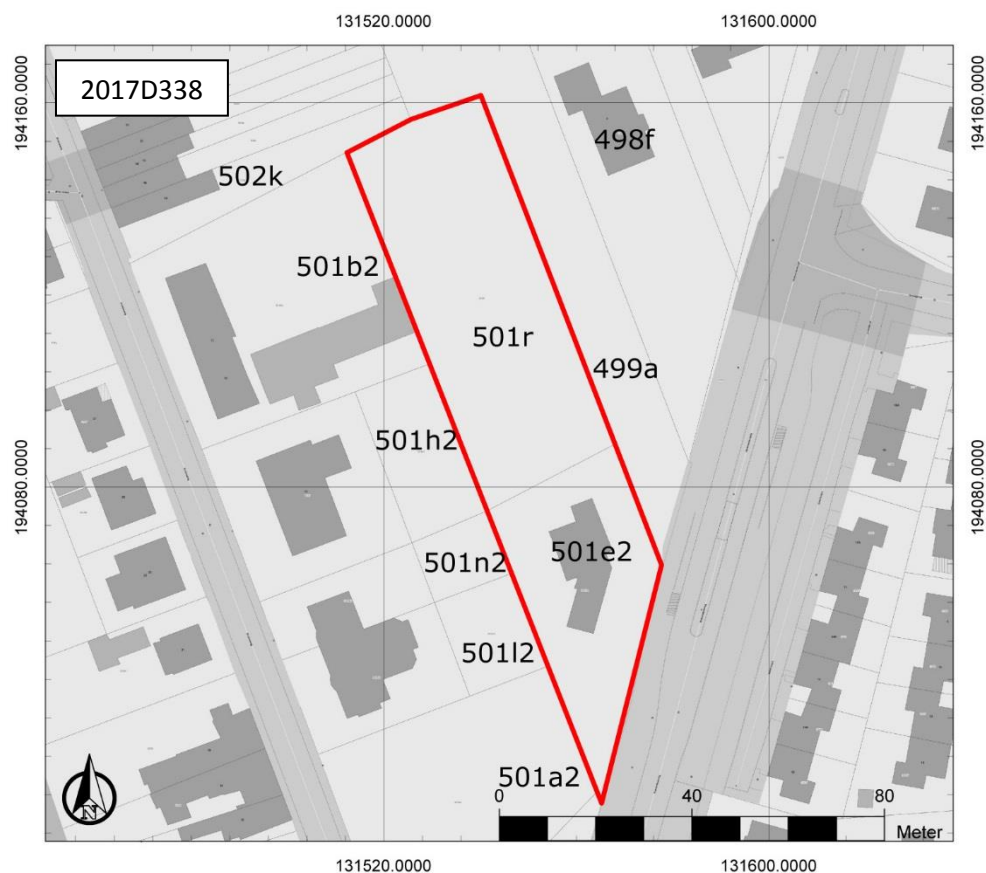
Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Oost-Vlaanderen, Dendermonde, Grembergen, Hamsesteenweg, Hamsesteenweg

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 131512, 194150
- 131565, 194014
- 131578, 194064
- 131540, 194162

Kadastraal plan:

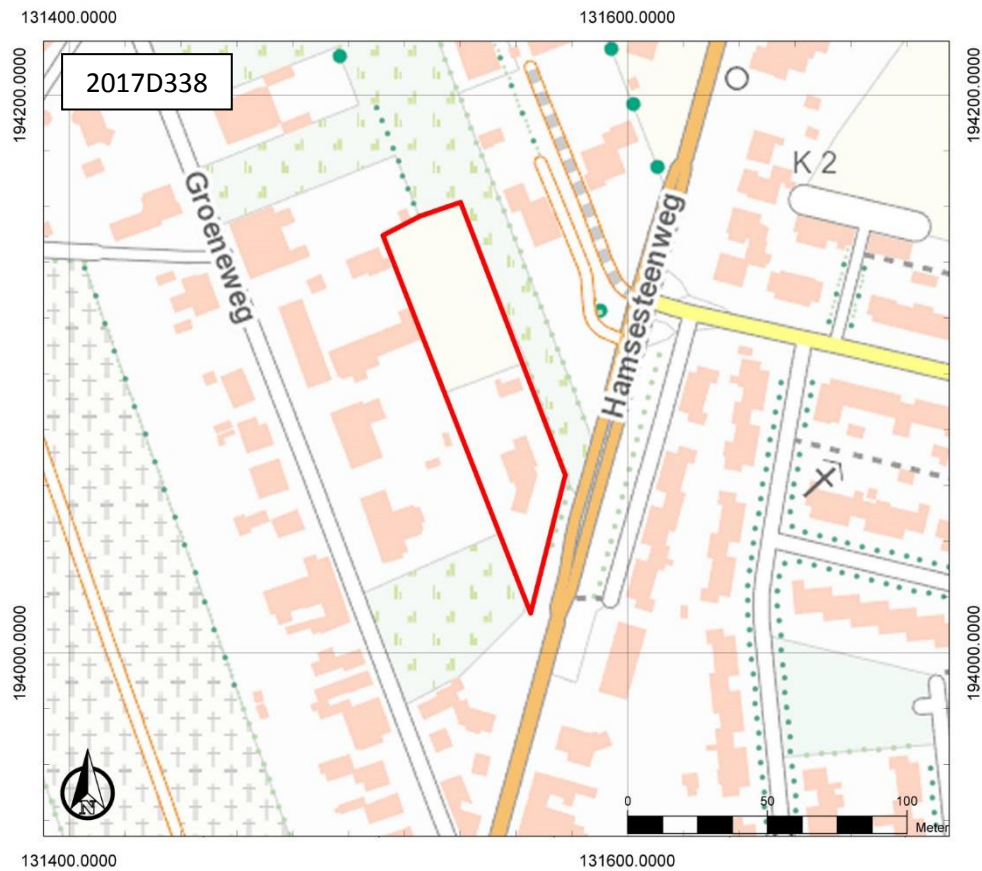

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Grembergen, Afdeling 4, sectie B, nummers 501e2, 501r

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 3800,85 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 28/04/2017 – 02/08/2017

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, grasland

Verstoorde zones: de woning in het zuiden van het terrein heeft wellicht enigszins een negatieve impact gehad op het aanwezige bodemarchief. De woning is enkel voorzien van een kruipkelder, waardoor de bodemverstoring impact mogelijk beperkt te noemen is. Daarom wordt geen verstoringskaart weergegeven.

2.2 Archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

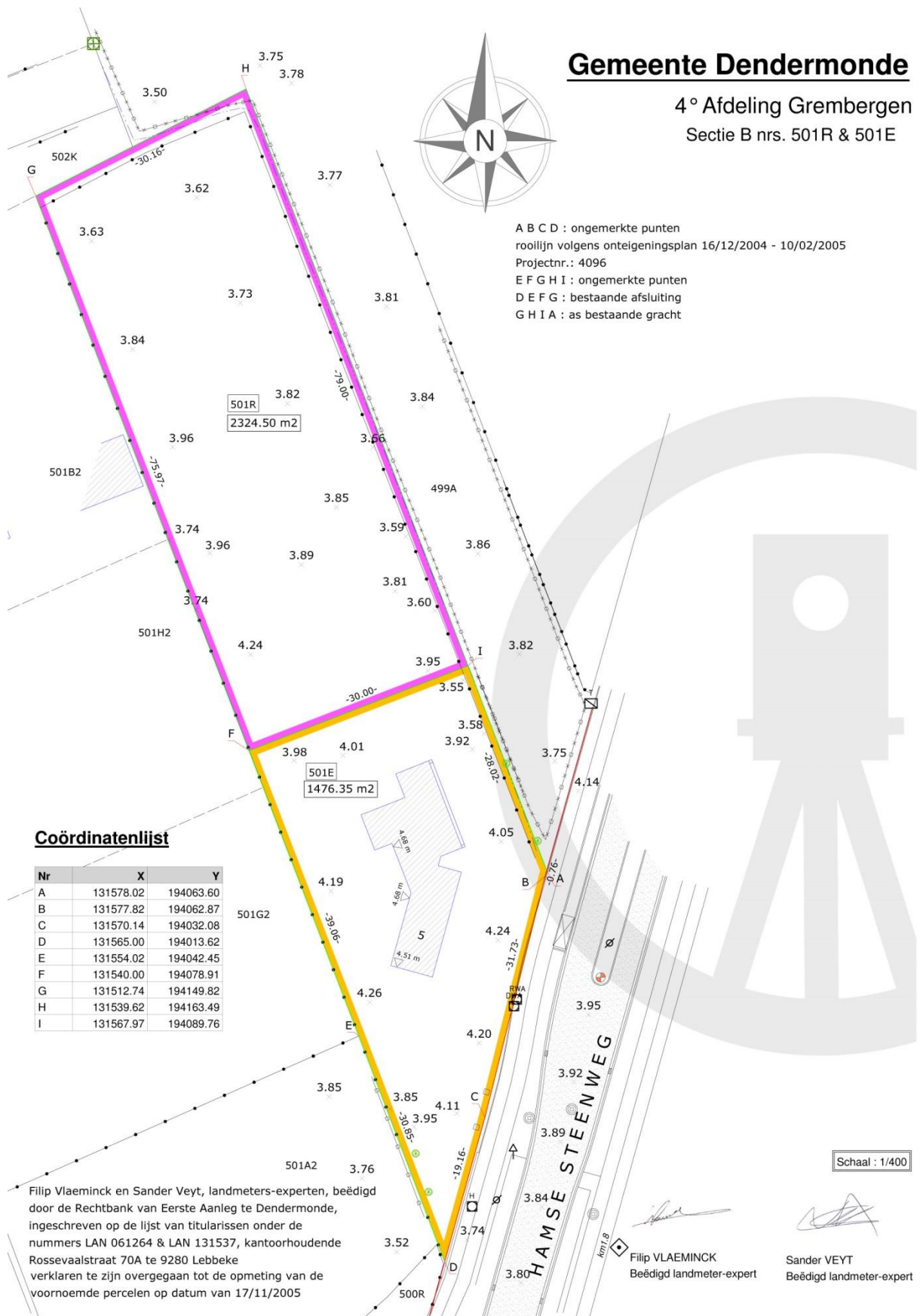
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit 8 loten voor halfopen bebouwing en de aanleg van wegenis (Figuur 4). Nutsleidingen worden aangelegd langs de wegenis. Een ontwateringsgracht wordt eveneens voorzien naast de weg. Tussen de nieuwe woningen zijn zones voor carports/garages voorzien. Aan de straatzijde wordt een parking aangelegd voor elke woning en bijkomend een parkeerplaats voor mindervaliden. De bestaande bungalow zal gesloopt worden. De aanleg van woningen, wegenis en parkeerplaatsen betekent vermoedelijk een verstoring van ca. 50 à 80 cm diepte. De woningen mogen echter onderkelderde worden. Dit betekent plaatselijk een grotere verstoringsdiepte. De exacte funderingsdiepte en -techniek van de geplande infrastructuur ligt in deze fase nog niet vast.

De locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten en huisaansluitingen, die de verstoringsdiepte van de eengezinswoningen overschrijden, liggen in het kader van de verkaveling nog niet vast. Ook zijn er indirecte factoren zoals compactie bij de werfingrepen, die een invloed op het aanwezige bodemarchief hebben.

Figuur 3: Plan bestaande toestand (Filip Vlaeminck en Sander Veyt)

Figuur 4: Ontwerpplan (Martens Consulting)

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. De Deventerkaart en de Villaretkaart geven geen informatie over het onderzoeksterrein zelf. Het terrein is op de rand van de kaarten gelegen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) en de Atlas der Buurtwegen (1841) worden twee momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

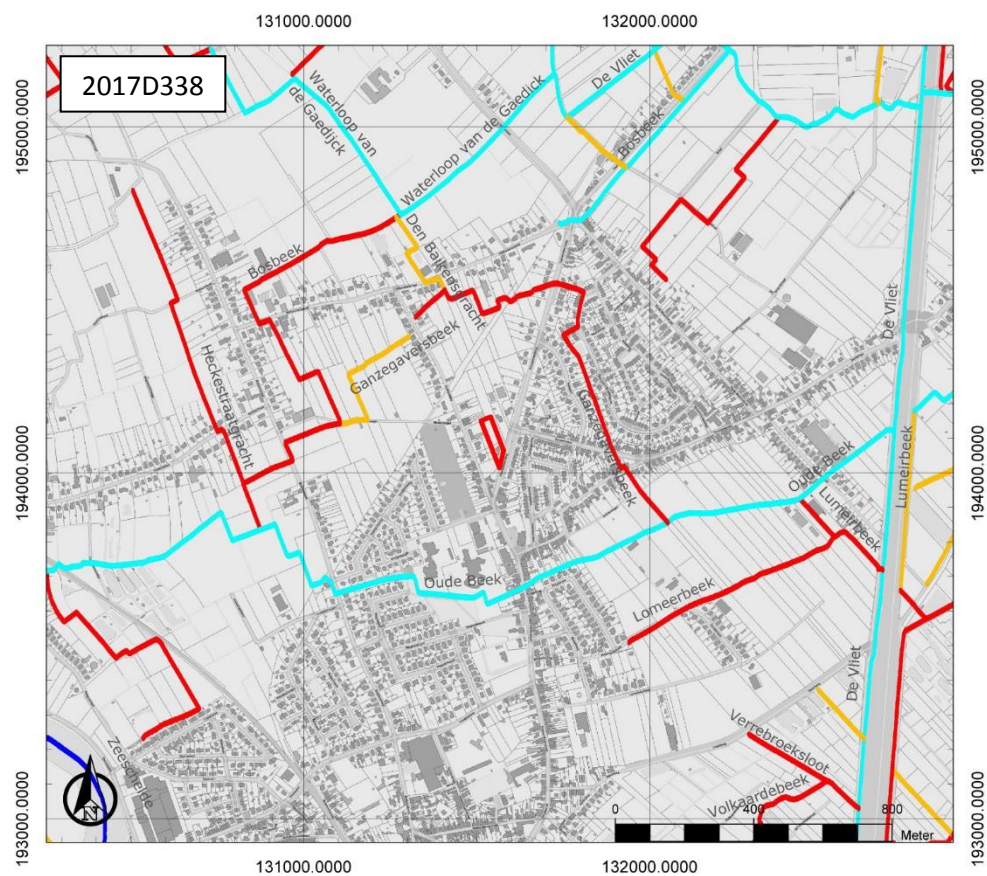
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

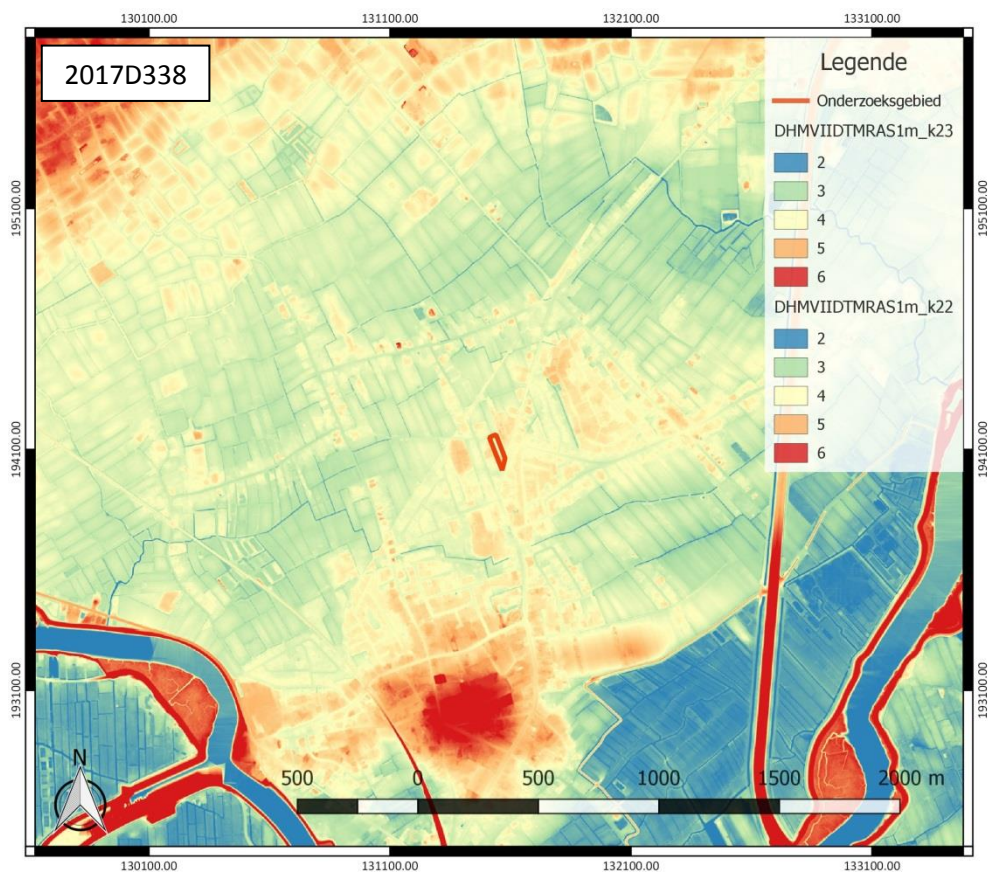
Het onderzoeksgebied bevindt zich op korte afstand ten noorden van het historische centrum van Gembergen. Het terrein grenst in het zuidoosten aan de Hamsesteenweg. Ten westen bevindt zich de Groeneweg. Volgens het gewestplan is het onderzoeksgebied gelegen in woongebieden. Hydrografisch maakt het deel uit het van Beneden-Scheldebekken. De voornaamste waterloop is de Zeeschelde, die zich op enige afstand ten zuidwesten van het terrein bevindt. Op kortere afstand wordt het terrein omgeven door de Oude beek en de Ganzegaversbeek.

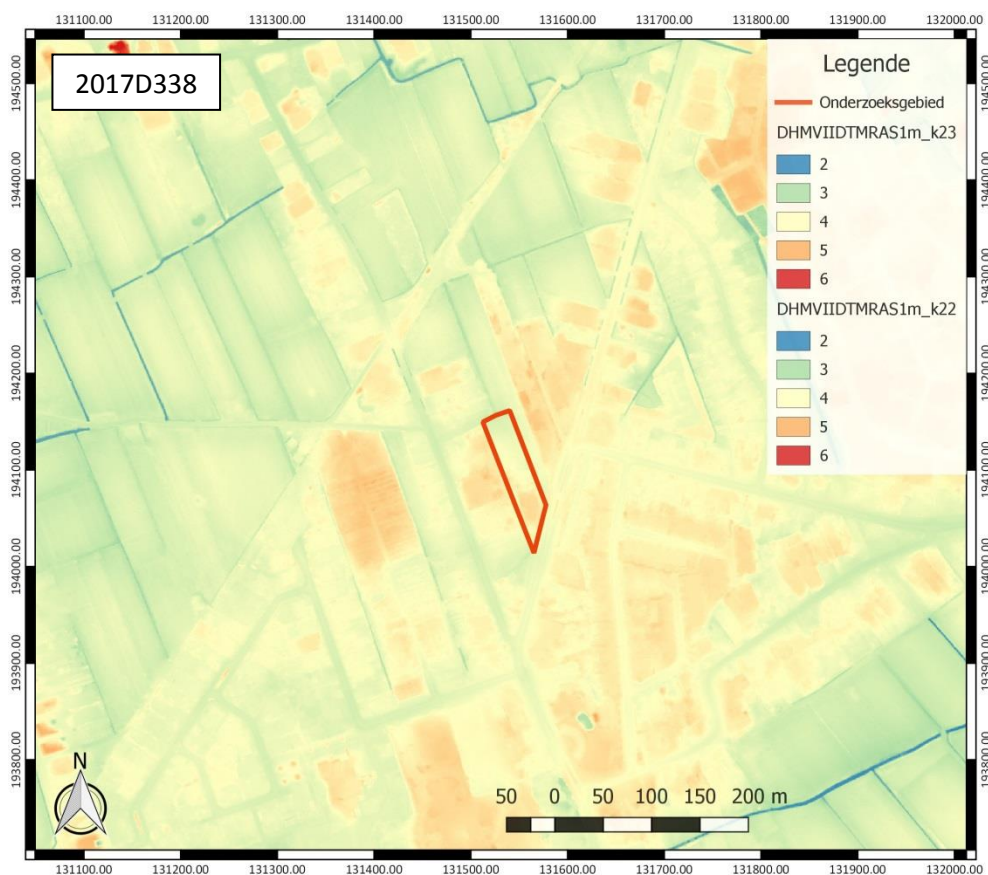
Figuur 5: Luchtfoto van 2016 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 6: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

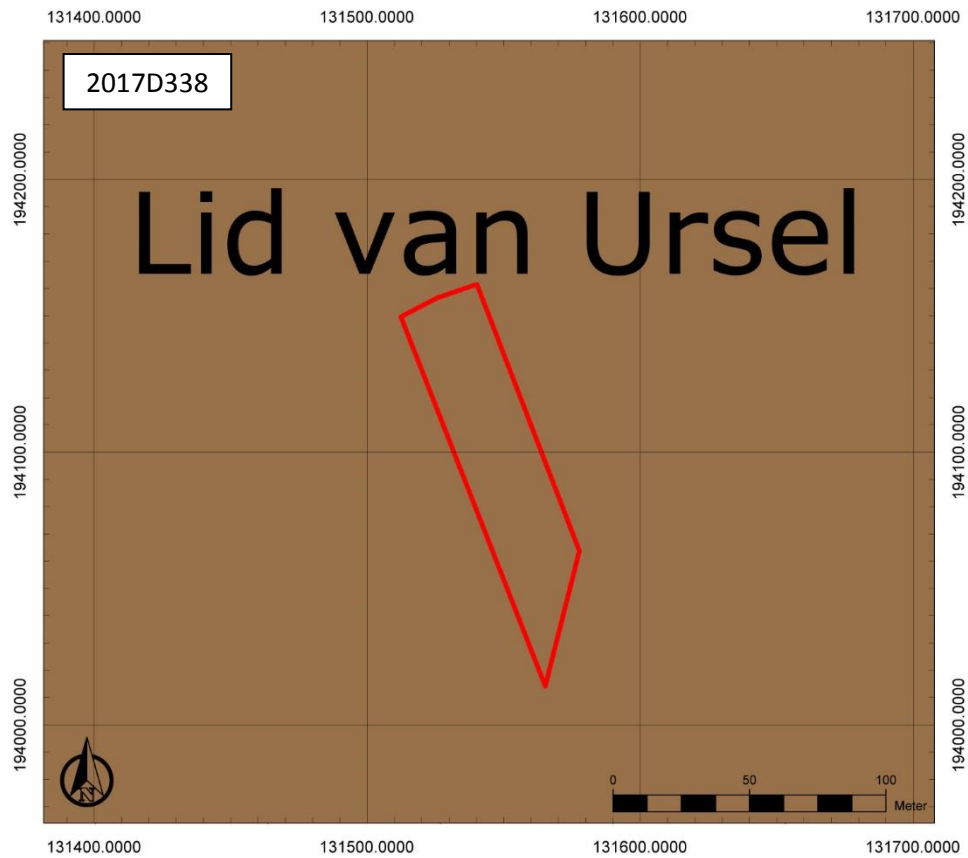
Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 8: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m, met aanduiding van het onderzoeksgebied (detail)

Figuur 9: Hoogteverloop van noordoost naar zuidwest (www.geopunt.be/kaart)

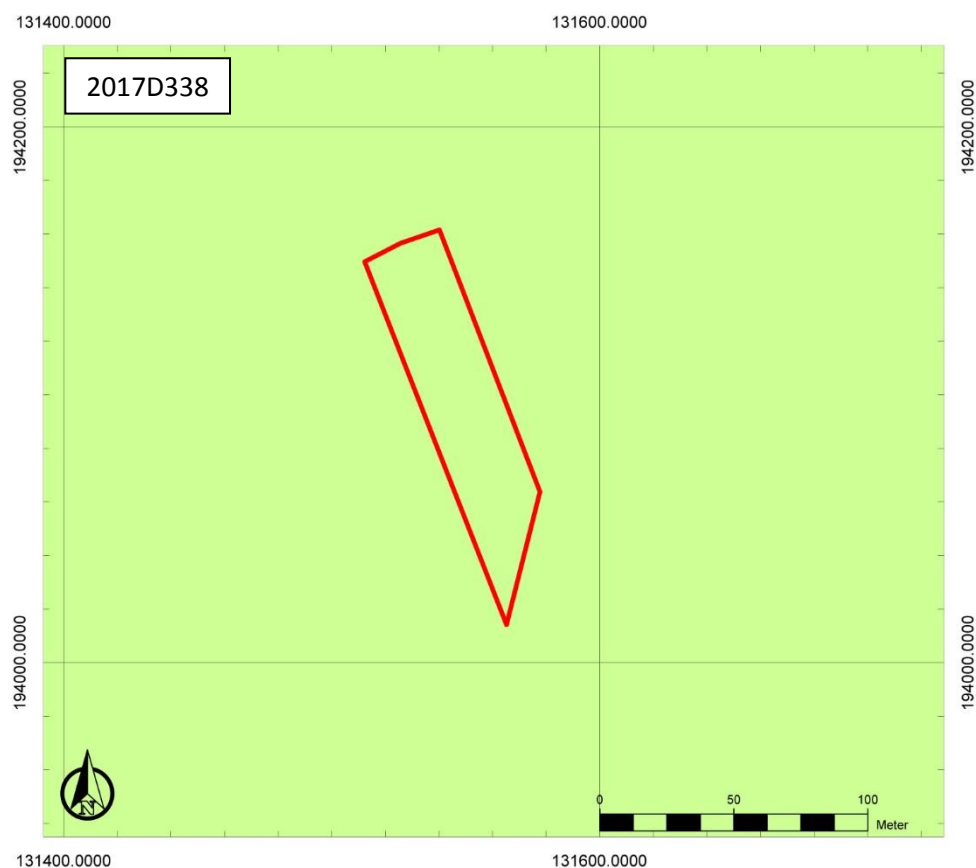

Figuur 10: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

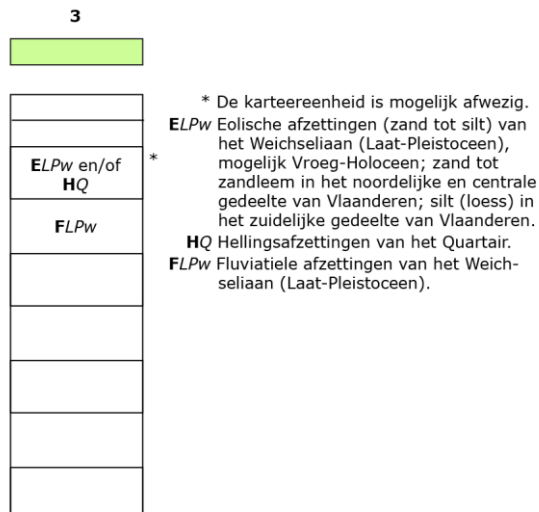
Het onderzoeksgebied bevindt zich op de stuifzandrug van Grembergen. Het is ontstaan door eolisch transport van zand uit de drooggevalen boreale valleien en is bijgevolg van eerder jonge oorsprong.³ Het onderzoeksterrein zelf helt licht af naar het noorden toe. Het bevindt zich op een hoogte tussen 3,5 en 4,4 m TAW. De tertiaire ondergrond bestaat uit het Lid van Ursel. Het wordt gekenmerkt door grijsblauwe tot blauwe klei.⁴

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135064>

⁴ www.geopunt.be/kaart

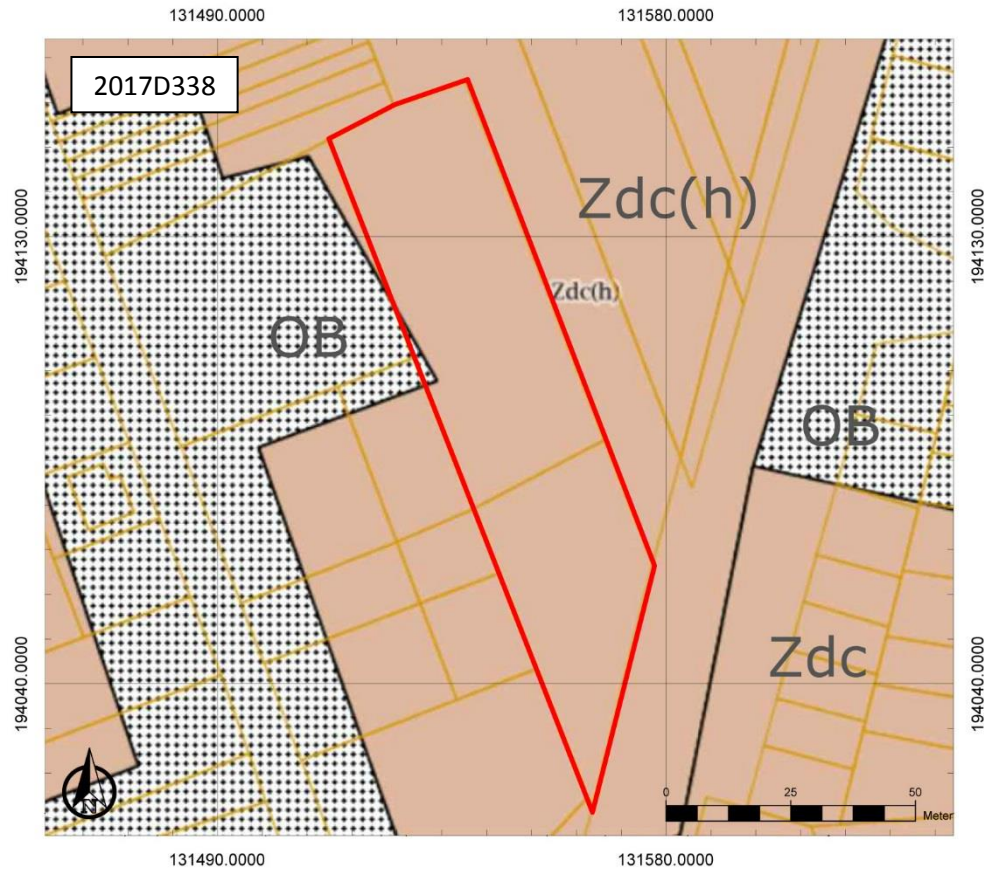
Figuur 11: Quartaairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 12: Legende bij de quartaairgeologische kaart (www.geopunt.be)

De quartaairgeologische kaart (Figuur 11) geeft aan dat binnen het onderzoeksgebied eolische afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk het Vroeg-Holoceen en/of hellingafzettingen van het Quartair te verwachten zijn. In deze laag is de karteereenheid mogelijk afwezig. Onder deze laag zijn nog fluviale afzetting uit het Weichseliaan aanwezig.⁵

⁵ www.geopunt.be/kaart

Figuur 13: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 13) geeft aan dat binnen het onderzoeksgebied een matig natte zandbodem met sterke gevlekte en verbrokkelde textuur B horizont (Zdc(h)) te verwachten is. In het westen wordt een kleine zone ook aangegeven als een bebouwde zone (OB).⁶ Een groot deel van het terrein wordt op de bodemgebruikskaat (Figuur 14) aangegeven als begroeid met gras en struiken. In het zuiden zijn ook bomen, een gebouw en verhardingen aangegeven.⁷ Dit stemt overeen met het beeld dat te zien is op een recente luchtfoto (Figuur 5). Volgens de bodemerosiekaart (Figuur 15) is de potentiële bodemerosie in een klein deel van het onderzoeksgebied en haar directe omgeving verwaarloosbaar.⁸

⁶ www.geopunt.be/kaart

⁷ www.geopunt.be/kaart

⁸ www.geopunt.be/kaart

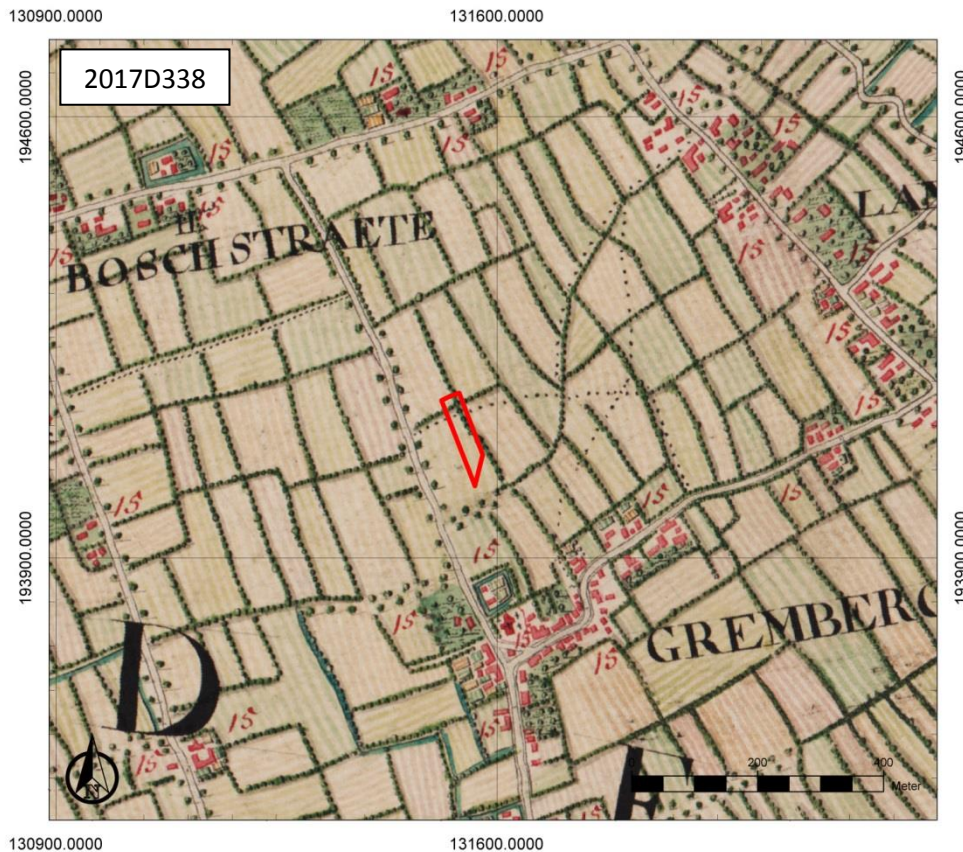
Figuur 14: Bodemgebruikskarta met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 15: Potentiële bodemerosiekaarta met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be), met groen: verwaarloosbaar

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De oudste vermelding van Grembergen gaat terug tot 1019. Doorheen het Ancien Regime bestond deze plaats uit twee gelijknamige heerlijkheden. De voornaamste hiervan was in het bezit van de Graaf van Vlaanderen, als heer van Dendermonde. De andere was in handen van de familie Roels. In de 13de en 14de eeuw kende de streek rond Dendermonde een betrekkelijke bloei dankzij de huiselijke lakenweverij. De voor- en tegenspoed van het dorp hing nauw samen met de ligging bij de haven en vestingwerken van Dendermonde. Grembergen werd meermaals geteisterd door overstromingen en het doorbreken van de dijken.⁹

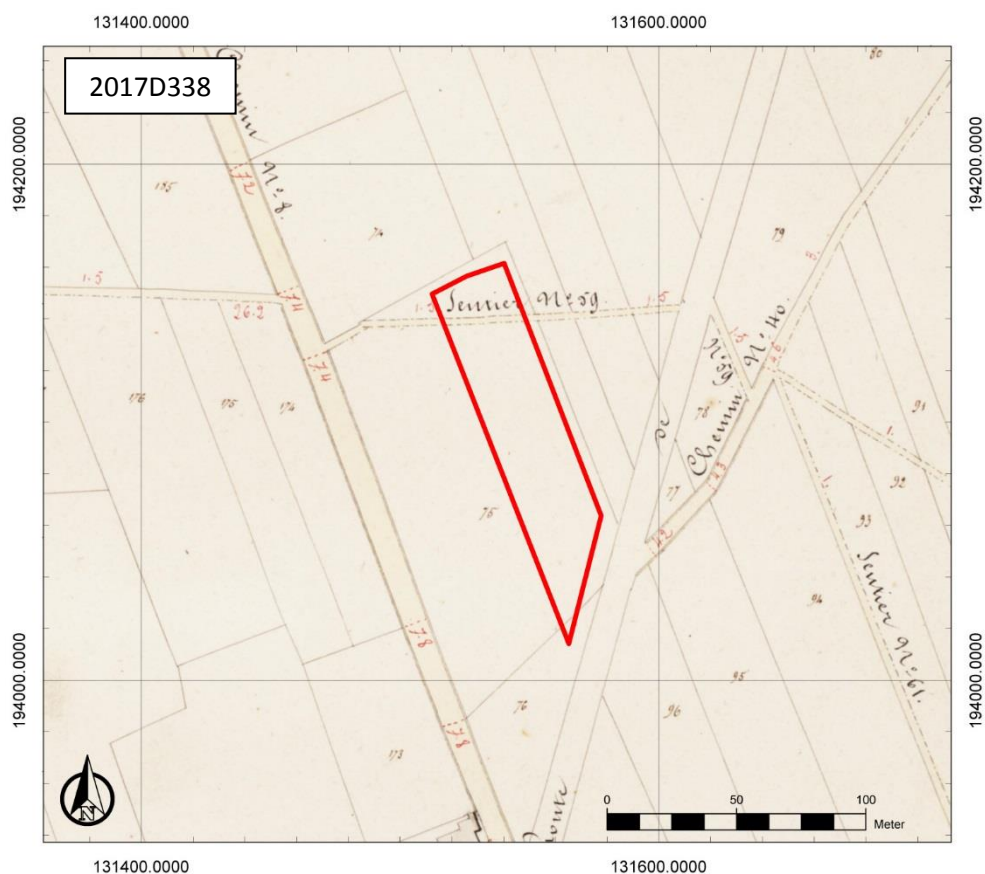

Figuur 16: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) is te zien dat het onderzoeksgebied in gebruik is als akkerland. In het noorden van het terrein is een veldweg aangegeven. Het terrein ligt verder ook in de nabijheid van een landweg die Grembergen met het gehucht 'Boschstraete' verbindt. Het onderzoeksterrein zelf ligt even ten noorden van het historische dorpscentrum van Grembergen. Er is geen bebouwing die zich in de directe omgeving van het terrein bevindt.

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is geen bebouwing te zien binnen de grenzen of in de nabijheid van het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland. In het noorden van het terrein is nog steeds de veldweg aangegeven. Vanaf deze kaart wordt ook de Hamsesteenweg aangegeven (Figuur 17).

⁹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Grembergen, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121695> (geraadpleegd op 2 mei 2017).

Figuur 17: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 18: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 19: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 18) toont dat het terrein nog steeds in gebruik is als gras- of akkerland. De bebouwing in de omgeving is sterk toegenomen. De veldweg is niet langer te zien. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 19) toont opnieuw een sterke uitbreiding van de bebouwing in de omgeving. Vanaf nu is ook de bebouwing in het zuiden van het onderzoeksterrein aanwezig, die vandaag de dag nog steeds op het terrein te situeren is.

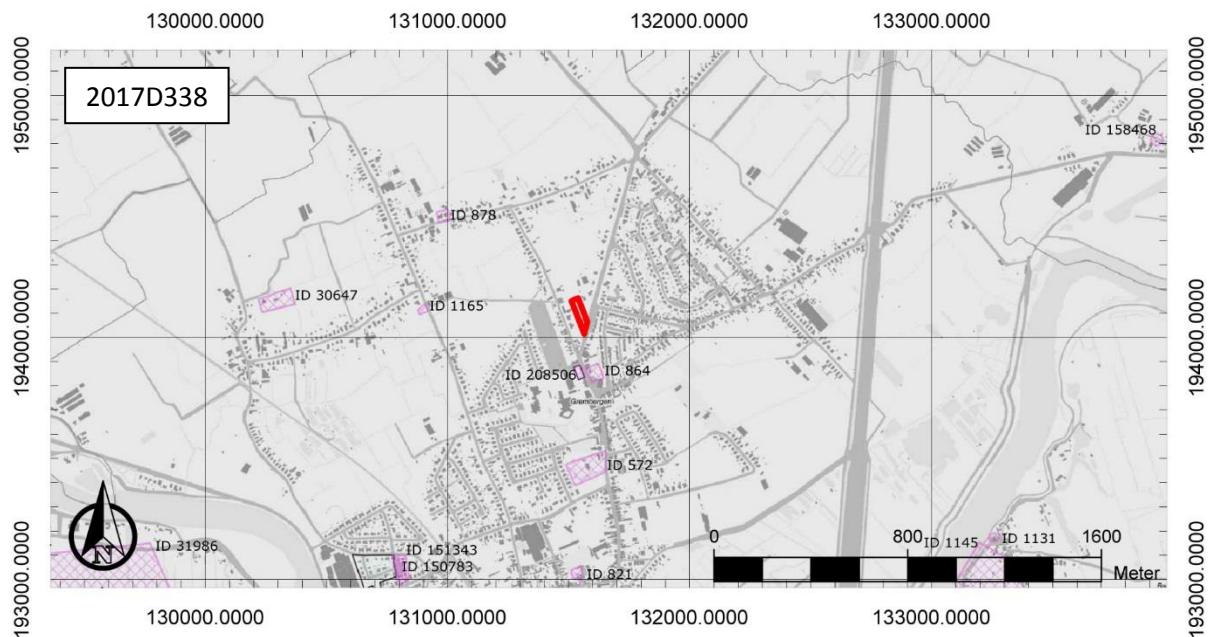
2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 20). We bespreken de vondsten zo veel als mogelijk chronologisch.

In Kleinzand (CAI ID 150783), ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, zijn enkele vuurstenen artefacten waaronder mogelijk een briquet uit de steentijd aangetroffen. Verder zijn er ook grondsporen uit de late bronstijd aangetroffen. Ook zijn er vier greppelfragmenten die tot deze periode gerekend kunnen worden. Verder werd ook nog een waterput aangetroffen.¹⁰ Vlakbij (CAI ID 151343) is een groot aantal sporen aangetroffen. De oudste resten omvatten debitage materiaal en een vijftal afslagen uit de steentijd. Sporen uit de vroege ijzertijd omvatten een waterkuil en greppels. Ook een leemwinningskuil was aanwezig. Een vijftal grachten kunnen dienst gedaan hebben als de begrenzing van een erf. Andere vondsten zijn een aantal losse paalsporen (mogelijk een pallisade) en een gebouwplattegrond. Verder werden nog twee brandrestengraven en een

¹⁰ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 150783, Kleinzand (vooronderzoek 2010) (geraadpleegd op 2 mei 2017)

gracht uit de Romeinse periode vastgesteld. Sporen uit de late middeleeuwen omvatten kuilen, twee bewoningszones en grachten.¹¹

Figuur 20: Overzichtskaart Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>)

Ten oosten, op enige afstand van het onderzoeksgebied in de Pachtgoedstraat I (CAI ID 158468) is een alleenstaande waterput uit de Romeinse tijd teruggevonden. Het zou gaan om een ronde, houten waterput met een beschoeiing in de vorm van een uitgeholde boomstand.¹²

't Cleyn Moleken (CAI ID 821) ten zuiden van het onderzoeksgebied geeft de locatie aan van een 17de-eeuwse oliewindmolen of houten standaardmolen.¹³ Op kortere afstand ten zuiden, op de Walgrachtsite-Pastorij (CAI ID 864), zou zich in de 18de eeuw een alleenstaande site met walgracht bevonden hebben.¹⁴ Een andere alleenstaande site met walgracht uit de 18de eeuw (CAI ID 572) wordt op de Ferariskaart vermeld als het Hof ter Geesten.¹⁵ Ten noordwesten wordt op de Ferrariskaart een walgrachtsite (CAI ID 878) afgebeeld.¹⁶ Ten westen toont de Ferrariskaart de Molen van Damme (CAI ID 1165).¹⁷ Verder ten westen bevond zich volgens de Ferrariskaart nog een andere walgrachtsite (CAI ID 30647), de Hekkenhoek. Deze was omgeven door een vierhoekige gracht.¹⁸

Ten zuiden van het onderzoeksgebied, aan de Dokter Haekstraat (CAI ID 208506), zijn enkel sporen uit de nieuwe tijd en de nieuwste tijd aangetroffen. Het betreft een negatief onderzoek.¹⁹

¹¹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 151343, Kleinzand (vervolgonderzoek 2010) (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹² Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 158468, Pachtgoedstraat I (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹³ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 821, t' Cleyn Moleken (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹⁴ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 864, Walgrachtsite-Pastorij (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹⁵ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 572, Walgrachtsite (Groot Zand) (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹⁶ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 878, Walgrachtsite (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹⁷ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 1165, Molen van Damme (Groot Zand) (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹⁸ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 30647, Walgrachtsite (Hekkenhoek) (geraadpleegd op 2 mei 2017)

¹⁹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 208506, Dokter Haekstraat (geraadpleegd op 2 mei 2017)

De overige gekende archeologische waarden op de kaart kennen een andere landschappelijke ligging dan het onderzoeksgebied en zijn al op enige afstand ervan te situeren. Daarom zijn ze weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten en worden ze niet nader toegelicht.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

Landschappelijk is het terrein te situeren op een gunstige locatie. Het bevindt zich op een stuifzandrug en wordt op een afstand van ca. 300 m omgeven door enkele waterlopen. Dit is al een vrij grote afstand om steentijd artefactensites op het terrein te verwachten. Ook het lange gebruik van het terrein als akkerland en de aanwezigheid van een matig natte zandbodem met sterk gevlekte en verbrokkelde textuur B horizont wijst eerder op een laag potentieel voor goed bewaarde steentijd artefactensites.

De Schelde bevindt zich op grotere afstand ten zuiden van het onderzoeksgebied. In de ruime omgeving zijn vondsten gekend uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tot nieuwste tijd. De vondsten uit de steentijd tot de Romeinse tijd lijken dicht bij de Schelde te situeren. Het is natuurlijk de vraag of dit beeld het gevolg is van de stand van het onderzoek of dat vindplaatsen uit de steentijd tot de Romeinse periode inderdaad hoofzakelijke gesitueerd zijn op korte afstand van de Schelde. Op basis van de huidige stand van het onderzoek kunnen we hier geen antwoord op bieden.

Met betrekking tot de middeleeuwen dient opgemerkt te worden dat het onderzoeksgebied even ten noorden van het historische dorpscentrum van Grembergen gelegen is. Historische kaarten en luchtfoto's geven aan dat het terrein steeds in gebruik geweest is als akkerland, tot het zuiden van het terrein in de tweede helft van de 20ste eeuw bebouwd werd.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kunnen we besluiten dat het terrein archeologisch potentieel kent met betrekking tot de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen.

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Op basis van het lange gebruik als akkerland, dat blijkt uit historische kaarten, zijn geen grootschalige verstoringen op het terrein te verwachten. De landbouwactiviteiten gerelateerd aan een gebruik als akkerland doen wel vermoeden dat de bovenzijde van de bodem gehomogeniseerd is. De woning in het zuiden van het terrein is pas te zien vanaf een luchtfoto uit 1979-1990. De bouw van de woning zal in zekere mate een negatieve impact gehad hebben op het bodemarchief, maar we verwachten dat de negatieve impact beperkt zal zijn door het ontbreken van een volwaardige kelderverdieping.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen en de aanleg van wegenis. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringdiepte niet vast. Ook dient in acht genomen te worden dat de geplande werken compactie van de bodem zullen veroorzaken buiten de zones waar de eigenlijke werken voorzien worden. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent met betrekking tot de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Omwille daarvan is bijkomend archeologisch vooronderzoek aangewezen. Het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites wordt eerder laag ingeschat. Vanaf de 18de eeuw tonen historische kaarten en luchtfoto's dat het terrein in gebruik was als akkerland.

Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat het niet toelaat de gedetecteerde fenomenen te dateren. Veldkartering is niet mogelijk, omdat het terrein momenteel begroeid is. Ook de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek lijkt weinig potentieel op kennisvermeerdering te kennen. Aan de hand van het bureauonderzoek wordt de bewaringstoestand van het bodemarchief matig tot goed ingeschat, maar het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites wordt laag ingeschat. Het is wel aangewezen een proefsleuvenonderzoek uit te voeren op het terrein, omdat de onderzoekstechniek een beter ruimtelijk inzicht biedt dan de voorgaande onderzoekstechnieken. Ondanks de grotere schadelijke impact op het bodemarchief is deze onderzoeksmethode nodig om verdere uitspraken te kunnen doen over de aanwezigheid van een archeologische site op het terrein. De onderzoeksmethode is bovendien geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Ondanks de inschatting van een laag potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites kan tijdens het proefsleuvenonderzoek wel nog altijd een goed bewaarde steentijd artefactensite aangetroffen worden. In dat geval dient na het proefsleuvenonderzoek nog een waarderend archeologisch booronderzoek plaats te vinden.

3 Samenvatting

Het onderzoeksgebied kent een gunstige landschappelijk locatie, op een stuifzandrug in de nabijheid van enkele waterlopen. Op grotere afstand van het terrein is de Schelde te situeren. Het terrein bevindt zich verder ook even ten noorden van het historische centrum van Grembergen. Het bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent met betrekking tot de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Omwille daarvan is bijkomend archeologisch vooronderzoek aangewezen. Het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites wordt eerder laag ingeschat. Vanaf de 18de eeuw tonen historische kaarten en luchtfoto's dat het terrein in gebruik was als akkerland.

4 Bibliografie

4.1 Websites

Cartesius (2017)

<https://www.cartesius.be>

Centrale Archeologische Inventaris (2017)

<https://cai.onroenderfgoed.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2017)

<http://dov.vlaanderen.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2017)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2017)

<http://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2017)

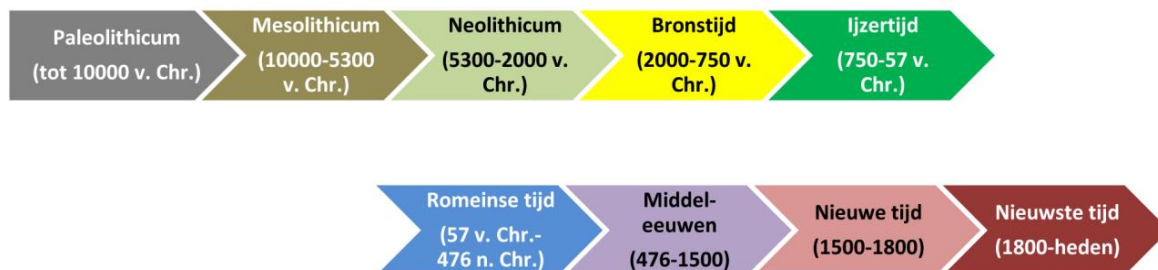
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2017)

<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

5.2 Plannenlijst

Plannenlijst bureauonderzoek: projectcode 2017D338

Plan-nummer	Type	Onderwerp	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
1	Kadasterplan	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
2	Topografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
3	Bouwplan	Bestaande toestand	1:1	Digitaal	10/05/2017
4	Bouwplan	Ontwerpplan	1:1	Digitaal	10/05/2017
5	Hydrografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
6	Hoogtemodel	Digitaal hoogtemodel terrein en omgeving	1:1	Digitaal	02/05/2017
7	Hoogtemodel	Digitaal hoogtemodel terrein en omgeving	1:1	Digitaal	02/05/2017
8	Doorsnede	Terreinverloop	1:1	Digitaal	28/04/2017
9	Tertiaire geologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
10	Quartairegeologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
11	Bodemkaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
12	Bodemgebruikskaat	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
13	Bodemerosiekaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	28/04/2017
14	Historische kaart	Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden	1:1	Digitaal	02/05/2017
15	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen	1:1	Digitaal	02/05/2017
16	CAI-kaart	CAI vondstlocaties	1:1	Digitaal	02/05/2017
17	Syntheseplan	Synthese van het bureauonderzoek	1:1	Digitaal	28/04/2017

5.3 Fotolijst

Fotolijst bureauonderzoek: projectcode 2017D338

ID	Type	Onderwerp	Vervaardiging	Datum
F1	Luchtfoto	Toestand terrein 2016	Digitaal	28/04/2017
F2	Luchtfoto	Toestand terrein 1971	Digitaal	28/04/2017
F3	Luchtfoto	Toestand terrein 1979-1990	Digitaal	28/04/2017

